



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXXVI. Significauit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

est circa beneficia rescripta, nomine diocesis non venit ciuitas episcopalis, seu cathedralis.

QVÆSTIO hinc moueri solet circa Glos. fin. huius c. Si Papa secundum formam huius c. Iudices deleget, ad cognoscendam causam, quæ est contra Episcopum & quosdam de diocesi; atque aliquis ex ciuitate cathedrali, vi huius rescripti conueniatur, qui nihil excipiens in iudices consentiat, vtrum processus valeat. Glossa hinc rectè negat. Nam priuatorum consensu dari non potest iurisdic-tio ei, qui nullam habet, l. 3. C. de iurisdic-t. oran. Iudicum: Atqui delegatus Iudex non habet iurisdictionem, nisi secundum dependentiam à voluntate delegantis, seu mandantis. Cum itaque super personis in ciuitate non sit iurisdic-tio mandata, non potest eam partium consensu acquirere, prout expressè decisis est in c. P. & G. 40. de off. deleg.

Existimant tamen Ioan. Andr. hinc n. 13. Abb. n. 10. Imola in fine c. non improbabili-ter, contra Gl. final. hinc; Si in iudice delegato erga personam adsit fundamentum iurisdic-tionis, posse rescripti extensionem fieri ad res sub eo non comprehensas, si partes expressè vel tacitè consentiant: c. c. Si Eccle-siæ Præpositus contra Decanum impetret rescriptum ad Iudices super pannis & quibusdam aliis rebus: posse Iudices delegatos maiorem etiam causam, quam sit ea de pan-nis, proponente Præposito, cognoscere, si Decanus non excipiat, ex c. sedes 15. hoc tit. Ideoque aiunt, licèt prorogatio iurisdic-tionis delegatæ, partium consensu fieri non possit de persona ad personam, fieri tamen posse de re ad rem.

CAPITVLVM XXXVI.

Significauit.

PARAPHRASIS.

Gaspar & Bonifacius literas à Pontifice impetrarunt aduersus Episcopum Tullensem, & quosdam alios clericos: vigore harum literarum iudices citarunt Comitissam Namutensem, eò quòd frater eius,

cui in Comitatu successerat, pecunias mutuas acceperat à Gaspare & Bonifacio. Sed Comitissæ procurator exceptionem opposuit, eum frater illius tempore impetratarum literarum in viuis fuerit, & in iudicium non vocatus, ipsam conueniri amplius non posse vigore eius rescripti. Sed Iudices hanc exceptionem admittere noluerunt: quare ipsa appellauit ad Sedem Apostolicam. Vnde Resp. Gregor. IX. Abbati S. Iacobi, vt si res ita se habeat, acta omnia contra Comitissam irrita esse pronunciet.

SUMMARIVM.

1. Si per clausulam rescripti conueniendus moriatur ante litem contestatam, hæres eius conueniri non potest.
2. Prælatus successor per eiusmodi clausulam conueniri potest, et si rescriptum impetratum sit viuente Antecessore.

NOTANDVM VII. Si vi rescripti, seu factæ delegationis per clausulam generalem, & quosdam alios, conueniendus, ante cceptam litem moriatur, hæres eius conueniri non potest. Ita Gl. & alij communiter hinc.

Ratio huius decisionis est ista: Hæres ad-eundo hæreditatem non suscipit obligatio-nes pastorales, quas defunctus ante mortem contraxit. Atqui frater huius Comitissæ ante mortem ex Papali rescripto obligatio-nem nullam suscepit: Ergo Comitissa, ratio-ne hæreditatis aditæ, siue vt hæres, loco fratris defuncti conueniri non poterat vigore eius rescripti. Maior est certa, Minor decla-randa. Siquidem per clausulam eam gene-rale, & quosdam alios, optio datur impe-tranti, quosnam conuenire velit: Itaque pri-usquam voluntatem suam declarauerit, litem mouendo personæ particulari, vid. Comiti, nullam is ex rescripto Pontificio obligatio-nem contraxit, argum. c. pastoralis 14. in fi-ne, hoc tit.

Exinde colligitur primò, quòd aliter di-cendum, si in Papali rescripto nominatus fu-isset Comes: tunc enim rescriptum respec-tum habuisset ad eum particularem homi-nem,

nem, in cuius demortui locum hæres succedit, cum iuris fictione hæres eadem persona cum defuncto intelligatur, Authent. de iur. iurando à moriente præstito, coll. 5. & cum Glofs. communiter hinc docent interpretes.

Secundò, quòd aliter dicendum, si Comes ab aduersario vigore rescripti, ante mortem suam in iudicium vocatus sit: tunc lite cum ecepta per citationem, obligatio ex rescripto transisset ad hæredem eius Comitissam, sicuti ex hoc ipso c. colligitur per sensum contrarium, & docet Gl. recepta ver. viueret.

Tertiò, quòd aliter dicendum, si debitum ex mutuo incubisset Comiti non obligatione personali, sed ratione rei, siue quatenus erat possessor Comitatus: tunc enim Comitissa, ad quam Comitatus deuolutus, vigore eius rescripti cum clausula generali, conueniri posset, uti eadem Gl. annotauit, & constat ex c. dilecti 17. de foro comp. ex quo habetur, quòd Prælatus successor per eiusmodi generalem clausulam conueniri possit, tametsi rescriptum impetratum sit, dum antecessor viueret: quandoquidem Prælatus per se non conuenitur, sed ratione ecclesiæ aut dignitatis, quæ non extinguitur, sed ab vno Prælato ad alterum transit, argum. c. quoniam Abbas 14. de off. deleg. Atque ita docet Ioan. Andr. hic n. 12. Abb. n. 4. Quare etiam vice versa, si Prælatus nomine ecclesiæ suæ literas à Papa impetrauit, eo mortuo, successor quoque illis uti poterit.

CAPITVLVM XXXVII.

Ex insinuatione.

PARAPHRASIS ET SVMMA.

Litteræ exemptoriæ valent, tametsi monitoriæ non præcesserint: præterquam si in exemptoriis mentio fiat de monitoriis: tunc enim obreptitiæ illæ erunt, quippe per falsi oppressionem impetrata.

Vide quæ suprâ dicta sunt in c. Capitulum S. Crucis 3. o. hoc tit.

CAPITVLVM XXXVIII.

Mandatum.

PARAPHRASIS ET SVMMA.

Si duo ad eandem ecclesiam à Sede Apostolica mandatum adferant, de prouidendo ipsi canonicatus, & in posterioribus litteris clausula contineatur, si pro alio non scripsimus, gratiam hanc exequaris; hoc casu non debet prouideri posteriori, si illi qui prius impetrauit, prouisum fuerit: quia non est intentio Papæ, collatorem ordinarium grauare super receptione, seu institutione duorum, nisi id exprimatur.

SED quænam fuit ratio dubitandi, cum in secundo mandato expressè posita fuerit conditio, si pro alio non scripsimus, qui gratiam prosequatur? Respondet bene Gl. Ideo dubitatum fuisse, quia conditio posita fuit de præsentate: Nemo autem tum proferebatur, seu beneficium petebatur, sed prior, pro quo scriptum fuerat, beneficium iam obtinebat. Nihilominus decernit Greg. IX. Papa; posterius mandatum reijci posse; quia si vni impetranti prouisum sit beneficium, satisfactum est intentioni Papæ; cum is nolit ecclesiam super receptione duorum grauare, prout etiam colligitur ex c. penult. eod. tit. in 6.

NOTANDVM I. Si Papa mandet alicui canonicatum in ecclesia prouideri, necesse non est de præbenda mentionem fieri. Quia præbenda debetur Canonico; adeoque est quid consequens ad canonicatum, iuxta c. Si clericus 11. & c. si postquam 14. de præb. in 6. Qui autem vult antea cadens, vult etiam consequens, & qui mandat principale, mandare etiam censetur accessorium. Ita Abb. hic n. r. & in c. dilectus n. 6. de præb.

NOTANDVM II. Collator ordinarius per mandata Apostolica Sedis super beneficiorum prouisione, censetur grauari. Quia beneficij collatio, cum sit gratia & donatio quædam, pertinet ad exercendam liberalitatem Prælati: præsertim erga eos, qui